

napisali
written by

Fredy Massad

Alicia Guerrero Yeste

Prostor za promjenjivi koncept

¶ Složenost 'čitanja' mnogo je više od funkcionalne definicije čina obuhvaćenog jednom takvom riječi (to jest, *zadobiti značenje ili informaciju, posebno gledanjem u tiskane ili napisane riječi ili u simbole*). Baš kao i pisanje – kada se razumijevanje pisanja temelji na intuiciji koja je sve više fascinirana ili na otkriću koliko je složena srž jezika – čitanje je čin koji povećava osjećaj postojanja našeg vlastitog uma. Možda da se prisjetimo Austerlitz, glavnog lika W.G. Sebaldovog homonimnog romana ili prirode likova iz mnogih priča Jorgea

¹ Iz rječnika *Cambridge International Dictionary of English*, Cambridge: Cambridge University Press, 1995.

arhitekt
architect

Antón García - Abril

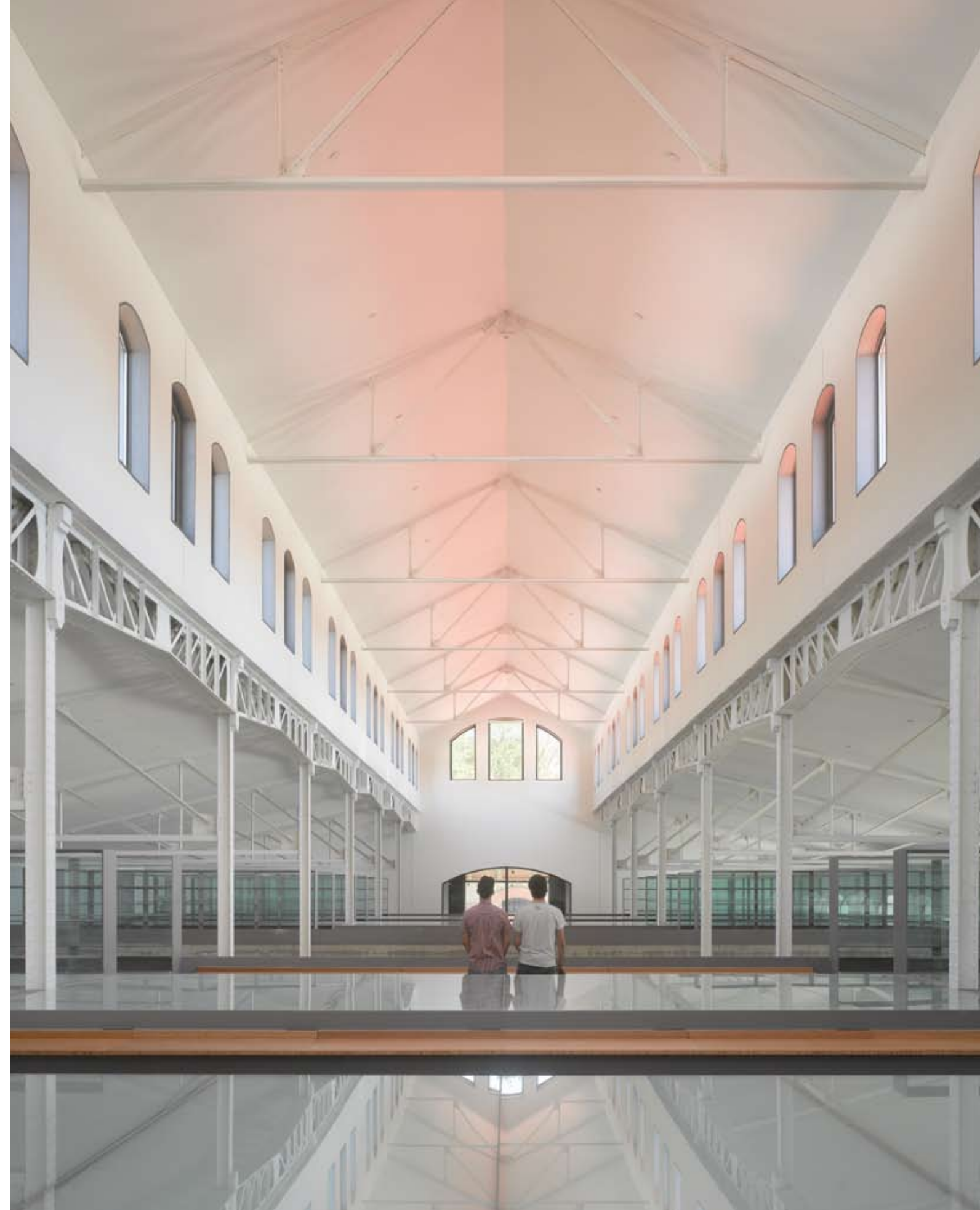
Space for a Mutable Concept

¶ The complexity of 'reading' goes far beyond the functional definition of the action encapsulated by such word (ie. *to obtain meaning or information esp.by looking at printed or written words or symbols*). Just like writing – when the understanding of writing is grounded on a growing fascinated intuition or revelation about the complex substance of language – reading is an act that stretches the sense of our own minds' existence. Let us perhaps think about Austerlitz, the main character of W.G.Sebald's homonymous novel, or the nature of the characters of many of Jorge Luís Borges's stories to grasp the level of metaphysical dimension the act of reading can attain. Even clinging to a more materialistic approach, examining reading as a cultural and social act and its transformations will be a source for analysing the processes of the operation of the human mind throughout history, to understand the foundations of the structures of thought to construct and activate knowledge, to recognize how the processes of reading are one of the reflections of the intellectual and spiritual position of each individual and each

¹ *Cambridge International Dictionary of English*, Cambridge: Cambridge University Press, 1995.

fotografije photographs by
portret portrait

Roland Halbe
Roland Halbe

Luísa Borges da bismo shvatili razinu metafizičke dimenzije koju čin čitanja može doseći. Čak i ako se držimo više materijalističkog pristupa, proučavanje čina čitanja kao kulturološkog i društvenog čina i njegovih transformacija bit će izvor za analiziranje procesa rada ljudskog uma kroz povijest kako bi se razumjeli temelji struktura misli za izgradnju i aktiviranje znanja, kako bi se shvatilo na koji su način procesi čitanja jedna od refleksija intelektualne i duhovne pozicije svakog pojedinca i svake epohe. ¹ Prije jednog i pol desetljeća, ² proučavajući brze metamorfoze kroz koje je čin čitanja počeo prolaziti unutar suvremene kulture, koje je donijela pojava digitalnih tehnologija, filolog Armando Petrucci odabrao je ostaviti otvorena vrata kao zaključak – dok u isto vrijeme nije previdio kritičke aspekte koji bi mogli biti štetni za održavanje medija ili visokih standarda književnih kanona. Postojeće kontroverze nastale pojavom e-knjiga (s temama u rasponu od potencijalnog pada kvalitete književnosti, sen-

epoch. ¹ Over a decade and a half ago, ² examining the fast metamorphosis the act of reading was starting to undergo within contemporary culture brought about by the advent of digital technologies, philologist Armando Petrucci chose to leave an open door as a conclusion – while not overlooking the critical aspects that could be detrimental to the maintenance of medium or high standards of literary canons. Current controversies stirred by the advent of e-books (on topics ranging from the potential decline of the quality of literature, the sentimental and sensual dimension of holding a physical book ³ to the business prospects for small booksellers and independent publishing houses) clearly exemplify the tensions between the adaptation of the established conventions of knowledge acquisition and the behaviour of the new digital reading texts and gadgets, as if the current transformations represented a serious poisonous threat to the foundations

² Armando Petrucci, 'Leer por leer: Un porvenir para la lectura', in Guglielmo Cavallo & Roger Chartier (ed.), *Historia de la lectura en el mundo occidental*, Madrid: Taurus, 1997 pp. 510-550. (Originally published by Éditions Laterza et Éditions de Seuil, Paris, 1997.)

³ As a remarkable example, Jonathan Franzen publicly spoke last year about his rejection of ebooks questioning not only the likely decline in literary quality it might generate but also addressing issues about the emotional significance of the traditional book, as an element with a physical and stable presence. See <http://www.guardian.co.uk/books/2012/jan/30/jonathan-franzen-ebooks-values>

² Armando Petrucci, *Leer por leer: Un porvenir para la lectura*, u Guglielmo Cavallo & Roger Chartier (dir.), *Historia de la lectura en el mundo occidental*, Madrid: Taurus, 1997. (Stranice 510.-550.) (Izvorno objavljeno od strane Éditions Laterza et Éditions de Seuil, Pariz, 1997.).

timentalne i čulne dimenzije držanja fizičkih knjiga, ³ pa sve do poslovnih izgleda za male prodavače knjiga i nezavisne izdavačke kuće) jasno ilustriraju tenzije između usvajanja uspostavljenih konvencija stjecanja znanja i ponašanja novih digitalnih tekstova za čitanje i instrumenata, kao da ove sadašnje transformacije predstavljaju ozbiljnu prijetnju temeljima kulturnih vrijednosti izgrađenih tijekom vremena. ¹ I upravo se unutar ovog konteksta (prirodne) tenzije između pozicija koje odražavaju ključni trenutak tranzicije i transformacije pojavio jedan projekt poput 'Kuće za čitanje' kao suvisli i potrebni čin i kao jasna ekspresija pozitivnog rezultata uspostavljanja ravnoteže između obje pozicije: mogućnosti stalnog ažuriranja i istovremenog jačanja tih temelja. Ispravno uključivanje arhitekture u realizaciju jednog ovakvog projekta omogućava priliku za napredovanje, za očitovanje o konceptima arhitekture koja zapravo, u jednom pozitivnom smislu, zadovoljava najsuvremenije društveno-kulturne potrebe i predviđa kakva će biti budućnost koju je na mnogo načina negiralo besmisleno materijalno i formalno pretjerivanje, viđeno u arhitekturi građevina u Španjolskoj posljednjih godina. ¹ Prijedlog Studija 'Ensamble' Antóna Garcíje Abrila odabran je između predloženih ideja pet ureda pozvanih na privatni natječaj koji je održan 2006. godine za projektiranje ogromnog prostora koji bi udomio 'Kuću za čitanje' unutar strukture 'El Matadero'. Radi se o istaknutoj novoj ustanovi u Madridu, smještenoj u obnovljenoj klaonici, ⁴ koja se svojim programom postupno i potvrdila kao jedan od ključnih javnih kulturnih motivatora u Španjolskoj u ovom trenutku. 'Matadero' se definira kao 'centar za suvremeno stvaranje', a njegova se površina od 148,300 m² postupno transformira u jedan prostor koji proizvodi i podržava kreativne procese, kolektivnu edukaciju i dijaloge između umjetnosti. ¹ Smještanje 'Kuće za čitanje' posebno u 'El Matadero' može se tumačiti kao subliminalni pozitivni stav o identitetu i motivaciji ove ustanove – vodi ju privatna fondacija čiji je osnivač Germán Sánchez Ruipérez, koji je bio ključna referenca u području španjolskog izdavaštva, a čiji je glavni cilj njegovanje zanimanja za čitanje, istraživanje i inovaciju u čitanju – idejom da čitanje znači više od tekstova i fizičkog poimanja knjiga. ¹ 'Kuća za čitanje' trebala bi udomiti različite vrste događanja i aktivnosti: tečajeve, izložbe, predavanja, radionice, filmske projekcije, istraživanja... Garcíja

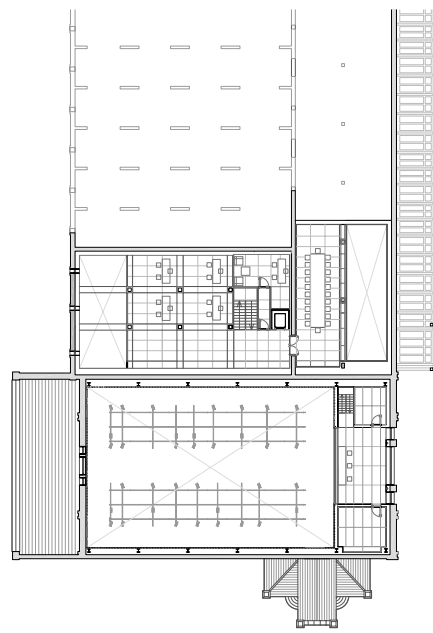
³ Kao izvrstan primjer Jonathan Franzen prošle je godine javno govorio o svojoj odbojnosti prema e-knjigama, propitkujući ne samo vjerojatni pad književne kvalitete, što bi one mogle izazvati, nego i probleme emocionalnog značaja tradicionalnih knjiga kao elementa s fizičkim i stabilnim postojanjem. Pogledajte <http://www.guardian.co.uk/books/2012/jan/30/jonathan-franzen-ebooks-values>.

⁴ Matadero je španjolski prijevod riječi *klaonica*.

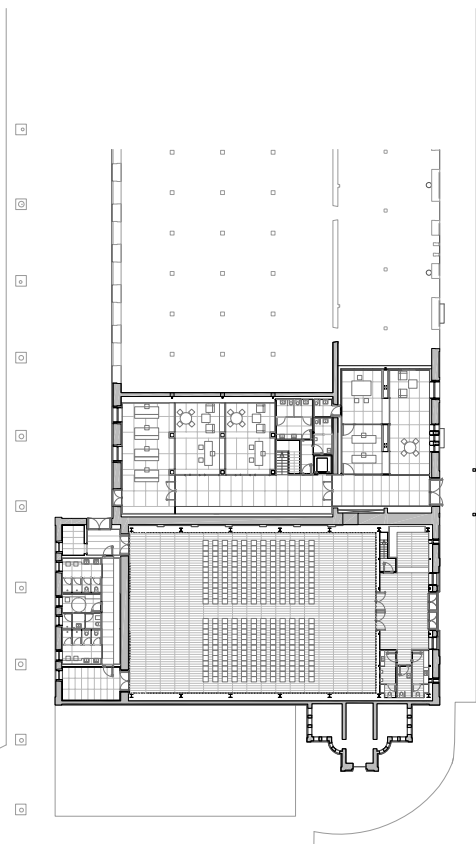
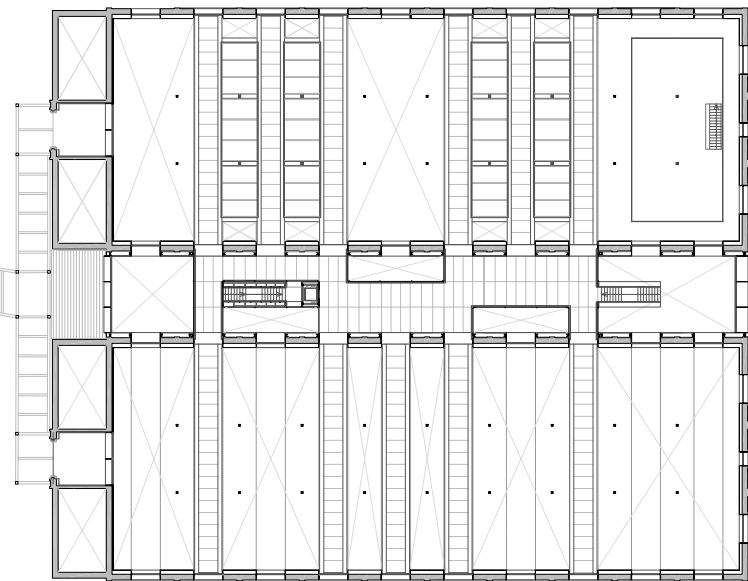
of cultural values constructed over time. ¹ It is within this context of (natural) tension between positions that reflect a key moment of transition and transformation when a project such as the Reader's House emerges as a coherent and necessary action and as a clear expression of the positive outcome of establishing a balance between both positions: the possibility of updating consistently, and simultaneously strengthening, those foundations. The right involvement of architecture in the realization of such a project provides a chance to move forward, to make a statement about the concepts of architecture that actually cater in a positive sense to the most contemporary socio-cultural needs and envisage a sense of the future that, in many ways, the senseless material and formal excesses of the architecture built in Spain in recent years completely denied. ¹ The proposal by Antón García Abril's Ensamble Studio was chosen from the ideas submitted by five invited offices to a private competition held in 2006 to design the large space that would host the Reader's House within the structure of El Matadero, a prominent new facility in Madrid located in a refurbished slaughterhouse ⁴ whose agenda is gradually confirming it as one of the key public cultural motivators in Spain at the moment. Matadero defines itself

⁴ 'Matadero' is the Spanish translation for 'slaughterhouse'.

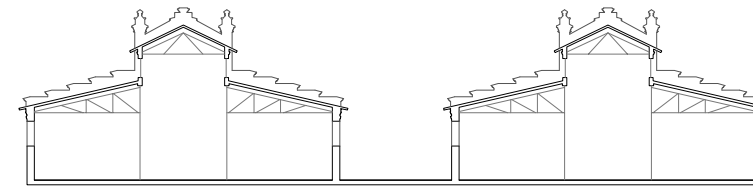
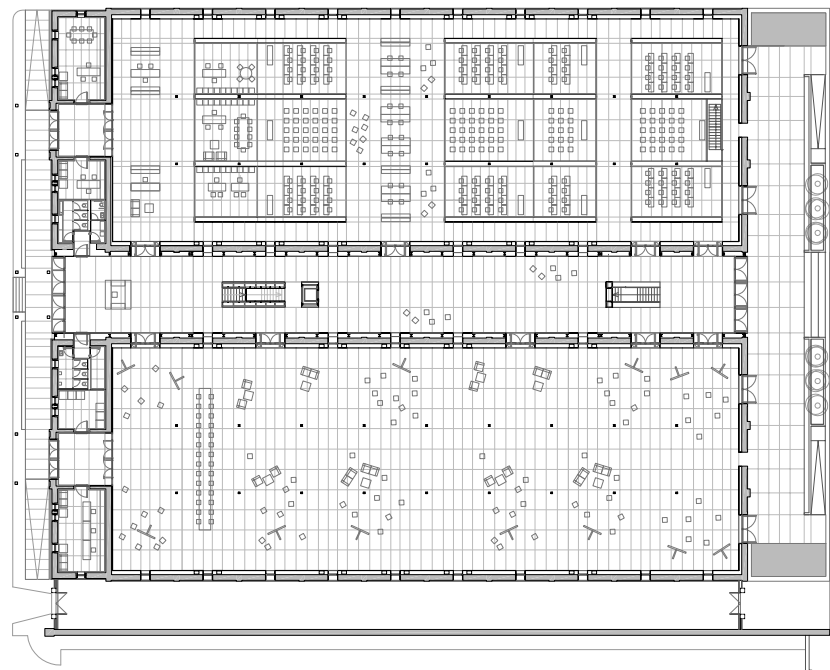
tlocrt nivoa + 3.02

+ 3.02 level plan

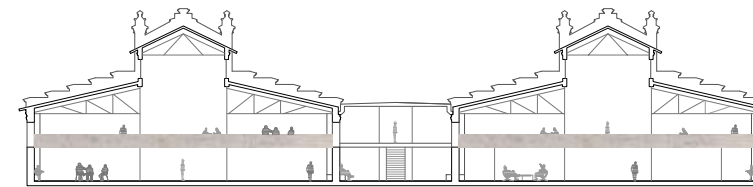
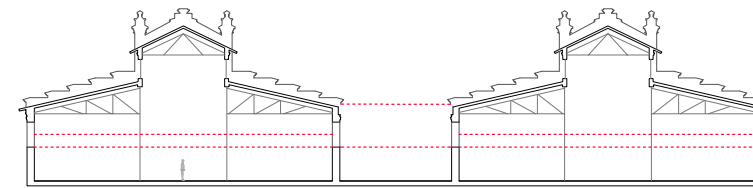
tlocrt nivoa ±0.00

±0.00 level plan

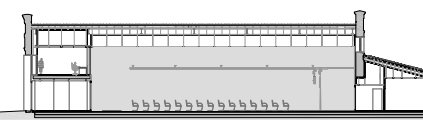
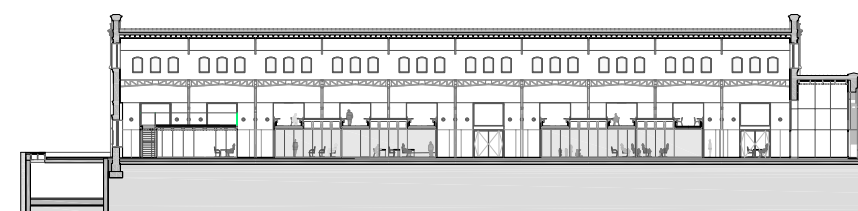
poprečni presjeci, dijagram

cross section, diagram

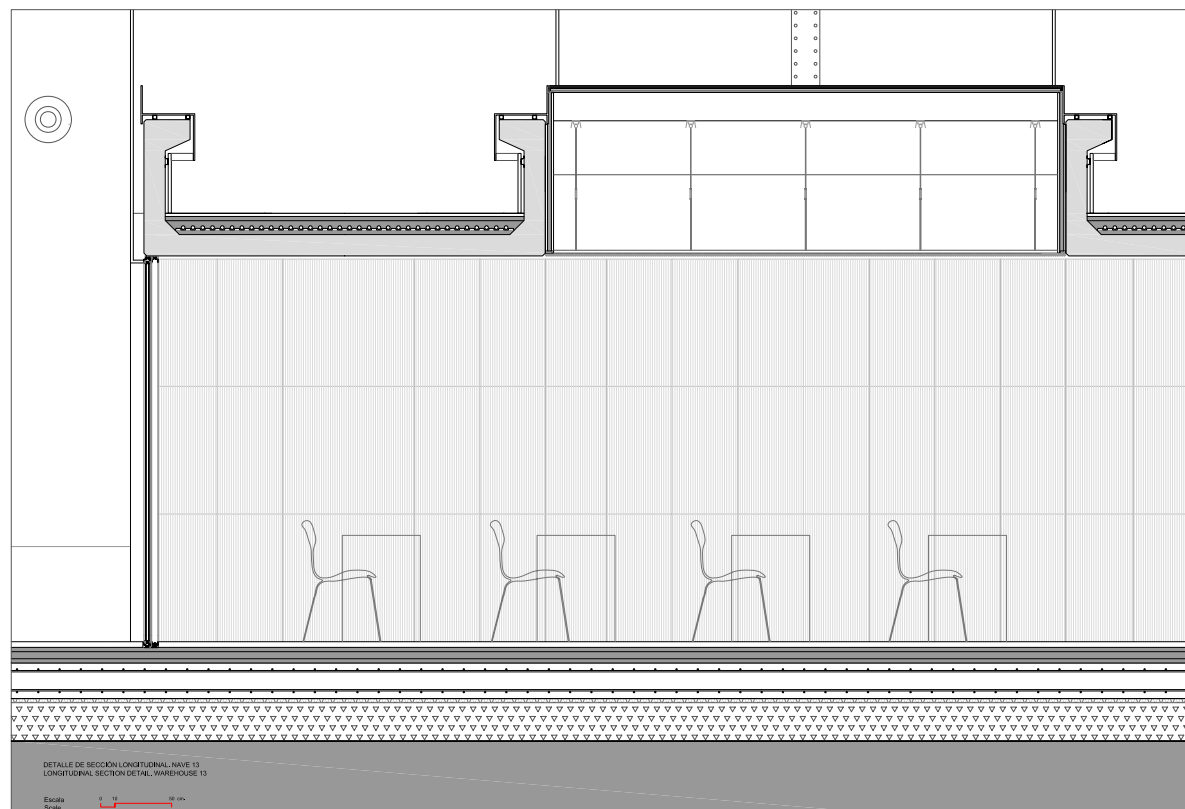

uzdužni presjek

longitudinal section

uzdužni presjek, detalj ▶
longitudinal section, detail ▶

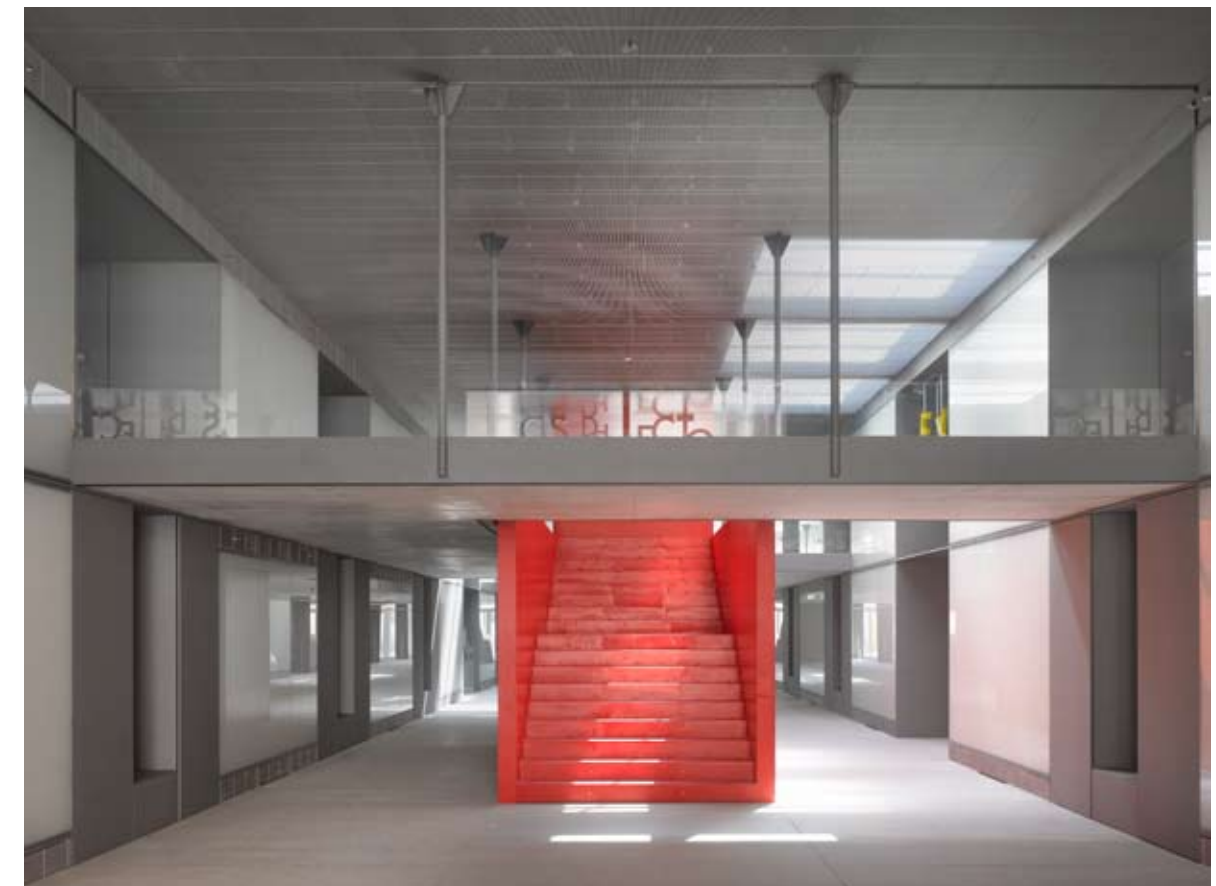
Abril bavi se površinom od 7000 m² koja zauzima četiri broda (označeni kao 13, 14, 17b i 17c – posljednja dva djeluju kao zone komunikacije između prva dva) unutar glavne strukture koja je ranije služila kao hladnjača klaonice. Projekt Studija 'Ensamble' stvorio je novi poredak unutar brodova, unutar kojeg susret i odnos između ranijeg i novog sustava generira novi prostor. Temeljna premisa ove intervencije bila je stvaranje otvorenoga fluidnog prostora bez hijerarhije: želja za povezivanjem ljudi i ideja kao srž identiteta prostora. ▶ Projekt uključuje provođenje temeljitog ojačanja izvorne strukture (cilj nije bio samo prilagođavanje prostora potrebama aktivnosti 'Kuće za čitanje', nego i osiguravanje dugog života prostora) i uklanjanje hladne ekspresije industrijskog objekta, dajući mu jedan nježniji osjećaj zahvaljujući uporabi drveta, čelika, cigle i granita. ▶ Ovaj projekt definira dvije razine, određene vlastitim fizičkim, perceptivnim i programatskim kvalitetama konfigurirajući tako jedan fluidni i promjenjivi scenario. ▶ Prva

as a 'centre for contemporary creation', whose 148,300 m² surface has been gradually transformed into a space generating and supporting creative processes, collective education and dialogues between the arts. ▶ Hosting the Reader's House in El Matadero can be interpreted as a subliminal positive statement of the identity and motivation of this institution, governed by the private foundation created by Germán Sánchez Ruipérez – who was a crucial reference in the Spanish editorial field – whose main objective is fostering an interest in reading, research and innovation about reading – under the idea that reading goes beyond the texts and the physical notion of books. ▶ The Reader's House is due to host different kinds of events and activities: from courses, exhibitions, lectures, workshops, film screenings, research... García Abril dealt with a 7000 m² surface, occupying four warehouses (identified as 13, 14, 17b and 17c – the latter ones operating as communicating areas between the two former ones) within the

akcija koja je poduzeta bilo je uspostavljanje transverzalne veze dvaju glavnih prostora. Gornja razina, prostor namijenjen istraživanju i radu, konstruirana je uz pomoć prefabriciranih greda od prednapregnutog betona. U longitudinalnu, laganu i metalnu strukturu brodova, koja je nalik na baziliku, umetnuti su betonski mostovi koji premošćuju praznine i transverzalno 'šiju' prostor tako spajajući ranije odvojene brodove 13 i 14, te na neki način supostavljajući njegov horizontalni i teški karakter izvornoj prirodi arhitekture. Donja razina uspostavlja odnos s ritmom koji je definirala gornja razina, ali ne podređuje mu se. Njezin fluidni, promjenljivi prostor (i potencijalno podložan redefiniranju) udomit će edukacijske i kulturne aktivnosti. Korisnici će percipirati ovu zonu kao jedinstveni prostor koji pokazuje dva mjerila: jedno koje definira veliki kontinuirani prostor broda, te drugo koje formiraju podignuti

main structure, which used to serve as the slaughterhouse's refrigerator. Ensemble Studio's project created a new order within the warehouses at the meeting between the former system and the new one, thus generating a new space. The fundamental premise of the intervention has been to create an open flowing space, lacking hierarchies: the will to connect people and ideas as core to the identity of the space. The project involved carrying out a thorough reinforcement of the original structure (aiming not only at adapting the space to the needs of the Reader's House activities but also at securing the space a long life) and subverting the cold expression of the industrial warehouse, bestowing it with a softer feeling by means of wood, steel, brick and granite. The project defines two levels defined by their own physical, perceptive and programmatic qualities, thus configuring a flowing and

mostovi. Ove dvije strukture i njihova povezanost metaforički se mogu usporediti s dva sugovornika u dijalogu – ili dvije različite interpretacije jednog teksta. Površina broda 13, koja iznosi 2.262,89 m², udomljuje knjižnicu, urede uprave i servisne prostorije, prostor radionice ilustriranja i prostor radionice pisanja. Površina od 2.187,49 m² broda 14 sadrži servisne prostorije, dvoranu za motivacijsko čitanje, prostor za istraživanje i eksperimentiranje, te galeriju. Zone recepcije i komunikacije smještene su u prostoru koji povezuje dva broda, a površina mu iznosi 925,64 m². Brod 17 udomljuje auditorij površine 852,53 m² koji prima 300 ljudi. García Abril rekonstruirao je izvorni krov ovoga broda, međutim uz pomoć luka od aluminijskih nosača on uspijeva unijeti veliku količinu prirodnog svjetla u unutrašnjost. Prostor između nosivih zidova u brodu 17c smješta zone namijenjene proizvodnji

changing scenario. Establishing a transversal connection of the two main warehouses was the first action undertaken. The upper level, a space destined to research and work, has been constructed with prefabricated prestressed concrete beams. Into the longitudinal, light and metallic basilica-like structure of the warehouses, concrete bridges are inserted crossing the empty voids and 'sewing' the space transversally, thus unifying the formerly independent warehouses 13 and 14 and somehow juxtaposing its horizontal and heavy nature to the original nature of the warehouses' architecture. The bottom level relates to the rhythm defined by the upper one, yet not submitting to it. Its fluid mutable – and potentially redefinable – space will host educational and cultural activities. Users will perceive the area as a single space displaying two scales: one defined by the big continuum flat space of the

publikacija 'Kuće za čitanje' i reprezentativnih aktivnosti institucije. Zanimljivo je da se 'Kuća za čitanje' može smatrati projektom koji se suprotstavlja zastarijevanju ili slabosti konceptata prema kojima su podignute mnoge kulturne zgrade tijekom posljednjih godina. Snaga 'Kuće za čitanje' – kao aktivne kulturne institucije – leži u upornosti koja garantira stabilnost i prilagođavanje postupnoj evoluciji koncepta koji djeluje kao njezina temeljna okosnica. García Abril omogućio je projekt koji stvara šansu ispravnog arhitektonskog okoliša za ovaj snažni promjenjivi koncept.

warehouse and the other formed by the elevated bridges. These two structures and their connection are metaphorically compared to two interlocutors – or to two different potential interpretations for a text. The 2,262.89 m² area of warehouse 13 hosts a library, management offices and general services, illustration workshop and writing workshop. Warehouse 14's 2,187.49 m² area accommodates general services, halls for reading motivation, an area for research and experimentation, and a gallery. The reception and circulation areas are located in the connecting area between the two warehouses, which has a 925.64 m² surface. Warehouse 17b hosts the 852.53 m² Auditorium, seating 300 people. García Abril has reconstructed the original gabled roof of this warehouse but, by means of an arch made of aluminium slats he manages to bring indoors an abundance of natural light. The room between the supporting walls in warehouse 17c accommodates the areas devoted to the production of Reader's House publications and the institution's representative activities. Interestingly, the Reader's House can be regarded as project that opposes the obsolescence or weakness of the concepts upon which many cultural buildings have been erected over recent years. The strength of the Reader's House – as an active cultural institution – lies in the consistency that can guarantee stability and adaption to the gradual evolution of the concept that works as its fundamental axis. García Abril has delivered a project that creates the chance of a right architectural environment for this strong mutable concept.

Kuća za čitanje, Arganzuela, Madrid
Reader's House, Arganzuela, Madrid

autor author	Antón García- Abril
arhitektonski ured architectural office	Ensamble Studio
investitor client	Fundación Germán Sánchez Ruipérez
izgrađena površina building footprint	7 448,59 m ²
neto površina net area	6 123,86 m ²
projekt project	2006
realizacija completed	2012
cijena costs	nedostupna / undisclosed